DANSK SKOVFORENINGS TIDSSKRIFT

TILLIGE ORGAN FOR

DANSKE FORSTKANDIDATERS FORENING

INDHOLD

Nekrolog — Side

LUDVIG PETER NELLEMANN 245

Afhandlinger, artikler m. m.:

SABROE, AXEL S.: Bøgeboniteter 248

HOLSTENER-JØRGENSEN, H.: Planteavl og vandbalance 258

Kronik:

Statsskovenes udbytte 1956-57 259

Hugsten i skove og plantager i hugståret 1955/56 268

Skovbrugseksamen 273

Litteratur:

FINN GLØERSEN, TORKEL LIAN, MAGNE RISDAL: Eika i norsk skogbruk 274

5. hæfte **Maj 1958** **XLIII. årg.**

Dansk Skovforenings Tidsskrift

udkommer årlig med ca. 30 ark og udsendes i 12 hæfter ca. den 15. i hver måned.

Forfatterhonoraret er 96 kr. pr. ark. Af artikler over 8 sider leveres gratis 50 særtryk, når der samtidig med indleveringen af manuskriptet fremsættes ønske derom. Eftertryk af tidsskriftets artikler uden redaktionens samtykke er ikke tilladt.

REDAKTIONSUDVALG:

Hofjægermester *S. Timm*, Jyderup (formand).

Afdelingsleder *H. A. Henriksen*, Statens forstlige Forsøgsvæsen, Springforbi.

Professor *Niels K. Hermansen*, Skovbrugsafdelingen, Rolighedsvej 23, København V.

Kontorchef *N. P. Tulstrup*, Vester Voldgade 86², København V.

REDAKTØR: (ansvarsh.)

P. Hauberg.

DANSK SKOVFORENINGS SEKRETARIAT OG TIDSSKRIFTETS REDAKTION:

Vester Voldgade 86², Kbh. V., Tlf. Mi 2166, Postgiro 1964.

Tryk: Nielsen & Lydiche (M. Simmelkiær), København V.

Skovhamre.
Kiler for Træ.
Savambolte.
Plantehakker.
Barkspader.
Økser.

DSI

Dansk Staal Industri A/S af 1933.

PALUDANS PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter · Hæk- og Hegnsplanter

Prikleplanter

Alle godkendte Planter er under Kontrol af Dansk Skovforenings Frøudvalg.

Forlang Prisliste ***Telf. Klarskov 9***

CLOC LIQUEUR GIN WHISKY

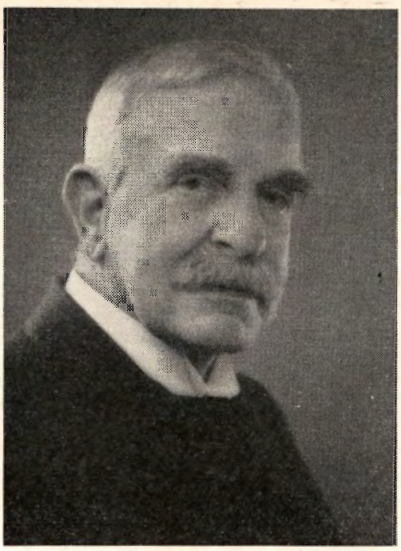

LUDVIG PETER NELLEMANN

15/9 1869 — 30/3 1958

En af Danmarks ældste forstkandidater, fhv. skovrider L. P. NELLEMANN afgik d. 30. marts iår ved døden.

Skovrider Nellemann var søn af den kendte og ansete jurist, professor, nationalbankdirektør, justitsminister, dr. jur. J. M. V. NELLEMANN. I 1892 blev han forstkandidat efter at have fået sin praktiske uddannelse på Giesegaard under skovrider F. I. ANDERSEN.

I 1894 ansattes Nellemann som forstassistent på Corselitze distrikt og blev i 1896 udnævnt til skovrider sammesteds, og som sådan fungerede han i over 40 år, indtil han i 1937 trak sig tilbage på grund af svagelighed.

Skovrider Andersen, der i 1891—96 havde overtilsyn med Corselitze-skovene, satte stor pris på Nellemann og karakteriserede ham dengang som en »energisk og stærkt interesseret ung forstmand med stor praktisk og økonomisk sans«, og han har formentlig bidraget noget til, at Nellemann fik overdraget bestyrelsen af dette distrikt, som på daværende tidspunkt frembød mange krævende opgaver.

I en længere periode havde skovene været genstand for en meget extensiv drift, og de indeholdt bl. a. en uforholdsmæssig stor mængde 80—100-årig bøg, der trængte hårdt til bestandspleje og begyndende foryngelse. Afsætningsforholdene var vanskelige, og arbejdskraften knap, men det lykkedes ret hurtigt Nellemann at få gang i både hugst, kultur og afsætning. Ved rationel sortering blev der udtaget gavntræ i usædvanlig stort omfang, og allerede i 1901 blev der i Hesnæs oprettet et distriktssavværk med stor produktion af dritler, der afsattes søværts til Nordjylland. Nogle vidtstrakte periodeflade-foryngelser med sparsom bøgeopvækst blev suppleret og plejet, og samtidig blev der taget energisk fat på vandafledning, vejarbejder og opdyrkning af enge.

Sammen med senere skovdirektør Fr. Krarup og kgl. skovrider Bramsen udarbejdede Nellemann i 1900—01 en ny driftsplan for distriktet, — et overmåde grundigt arbejde, der m. h. t. beskrivelse og inddeling har haft betydning helt op til nutiden. Tilskyndet af distriktets gode, ældre egebevoksninger, bl. a. de såkaldte »Arnevænger«, begyndte Nellemann i 1904 at anlægge nye egekulturer og fortsatte dermed år efter år, således at der i løbet af 30 år var frembragt henved 200 ha ny egeskov. Disse kulturer udførtes oftest meget billigt som simple pletsåninger af hollandske agern, men lykkedes altid godt.

Det var skovbrugets tekniske og administrative sider, der mest interesserede Nellemann, og han kom — som den første her i landet — tidligt ind på spørgsmålet om arbejdsanalyser og arbejdsdeling. Allerede i Lolland-Falsters Forstmandsforening forhandlingsreferat i 1910 findes hans første meddelelse om forsøg med arbejdsdeling ved bøgeskovning, og det samme emne er yderligere behandlet i Tidsskrift for Skovvæsen 1911. Nellemann konstaterede her, at der ved fornuftig arbejdsdeling kan præsteres mere arbejde og opnås højere fortjeneste pr. time, til fordel for både arbejdsgiver og arbejdere.

BUKH *Diesel*

- den mest økonomiske traktordrift..!

- uanset antallet af arbejdstimer!

BUKH traktorernes enesteående økonomi skyldes bl. a.:

1 et meget lavt brændstofforbrug.

2 en utrolig driftssikkerhed.

3 en meget lang levetid.

4 våde cylinderforinger, som let kan udskiftes uden at motoren skal afmonteres.

5 at den kun koster en bagatel mere at anskaffe.

TYPE DZ-30
for mindre og mellemstore brug
Egenvægt: 1600 kg
Kr. 14.200 incl. hydr. 3-punkts-ophæng og elektrisk udstyr.

TYPE DZ-45
for større bedrifter
Egenvægt: 2470 kg
Kr. 22.500 incl. hydr. 3-punkts-ophæng og elektrisk udstyr.

MOTORFABRIKEN BUKH A/S
KALUNDBORG

Det kan klares fra fly

Tidligere er udført bekæmpelser ved pudring eller sprøjtning som følger:

Lærkemøl . Lus i Ædelgran . Egeloppe
Bladhvepselarver, nematus m. fl. . Snudebiller i juletræer
Meldug i egekulturer . Urinstof til juletræer (gødskning)

10 års erfaring

MALMMOS-FLY

v/Aktieselskabet Agro-Kemi

Tlf. Odense 16.398 (kl. 0900—1700) . Postadresse: Odense Lufthavn, Beldringe St.

I Dansk Skovforenings Tidsskrift 1919 har Nellemann meddelt sine undersøgelser over arbejdstid og arbejdsydelse, — en ret omfattende analyse af tidsforbruget ved de forskellige grene af skovningsarbejdet, og han påviser her, at sådanne analyser er det bedste og eneste middel til fastsættelse af retfærdige akkordsatser. Også her viste det sig, at der var ret store variationer i de pågældende arbejdsholds præstationer i de forskellige afsnit indenfor skovningsarbejdet, således at en rationel arbejdsdeling ville kunne medføre en væsentlig forhøjelse af den samlede arbejdsydelse. Arbejdsdeling er desuagtet endnu ikke slået igennem ved skovningsarbejde, men undersøgelserne er derfor ikke mindre værdifulde, og de har dannet et naturligt udgangspunkt for senere og mere omfattende arbejder indenfor dette område, jfr. Gandil: »Analyser af skovningsarbejde« i D.S.T. 1945.

Fra skovrider Nellemanns hånd foreligger endelig i D. S. T. 1922 »En værdifuld Egebevoksning«, en beskrivelse af en af Corselitzes gamle egebevoksninger, »Hesnæs Arnevænge«, der anlagdes i 1776 og realiseredes under første verdenskrig.

Skovrider Nellemann var i 1913—19 medlem af Kommissionen for Skovfogedelevers Uddannelse og i 1919—33 medlem af Dansk Skovforenings Repræsentantskab og Udvalget vedr. Maskinkraftens Anvendelse i Skovbruget.

Af væsen var skovrider Nellemann elskværdig, nobel og loyal, men kunne til tider virke noget indesluttet og tilbageholdende, og kunne være stejl og ubøjelig, når han forfægtede en sag, der lå ham på hjerte. Han var nok konservativ i sin indstilling til mange forhold, men havde dog megen forståelse for nødvendigheden af fremskridt og forbedringer på de områder, han virkede for.

Skovrider Nellemann overleves af sin hustru, Ida Marie Nellemann, f. Krag, to døtre og en søn. Sine sidste år henlevede han stille i sit hjem i Charlottenlund. Han var dekoreret med Ridderkorset af Dannebrogsordenen og Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Chr. Smith.

BØGEBONITETER

Af kgl. skovrider, Dr. agro. Axel S. Sabroe

I Almindelighed er man vel tilbøjelig til at betragte Boniteterne som noget givet og mere eller mindre uforanderligt.

Min Skepsis blev dog vakt, da jeg i Forbindelse med et Forsøg i »Fiskerhugsten paa Boller Distrikt (Se »Ær«, Side 134) undersøgte Bevoksningens Forhistorie og fandt i Winges Plan fra 1875, at det dengang overvejende havde været 100—150 aarige Bøge med en Højde paa 17 m, altsaa en Bonitet paa ca. IV 7 (C.M.M.). Nu vil man efter Bøgens Højde nærmest sætte Boniteten til I 5. Der er altsaa sket en »Bonitetsforbedring«, og da dette Areal nu af besøgende kaldes »et Smørhul«, har det — for at blive i Billedet — i 1875 nærmest været et Hul med harsk Margarine.

Da jeg for nogle Aar siden læste Carl Mar:Møllers og Jørgen Nielsens Afhandling: »Afprøvning af de bonitetsvise Tilvækstoversigter af 1933 for Bøg, Eg og Rødgran i Danmark« (D.S.S. 1953), var det eneste, jeg stødte paa med Hensyn til Bonitetsforandringer, at »den konstaterede relativt stærkt stigende højdetilvækst med faldende bonitet, skyldes en kombination af årsager .... medens desuden, i alt fald på Rold skov og Gribskov-prøvefladerne, særlige jordbundsforhold må antages at have gjort sig gældende, således at der i større dybde findes næringsrigere evt. vandførende lerholdige lag, som først sent nås af rødderne«. (Side 12—13). Atter paa Side 156 er Forfatterne inde paa det samme.

Nu vil naturligvis ingen benægte, at dette kan være Tilfældet, men den Mulighed, at Boniteten kan ændres betydeligt gennem Skovbehandlingen, synes mærkværdignok ikke at være faldet Forfatterne ind.

Bonitetsangivelsen er naturligvis et værdifuldt Hjælpemiddel ved Sammenligning af Bevoksningsforhold og Distrikter, og vi har ikke noget bedre at sætte i Stedet, men det synes efterhaanden at være blevet lidt for meget af et Dogme.

Heldigvis er de lavet saa genialt, at det i enhver Ekskursionsfører kan oplyses, at Væksten i den fremviste Bevoksning har været langt bedre end efter Bonitetsoversigten. Naa, det er jo også gerne »Plus-Varianter«, der vises frem.

For saa vidt er der intet mærkeligt i, at der sker en »Bonitetsforbedring«, hvor de gamle, lave, mere eller mindre kratagtige Bevoksninger afløses af noget bedre. Jeg saa i Efteraaret paa Distriktet Gartow, Syd for Lüneburg, et Stykke Lystskov, hvor der stod tre Generationer af Skovfyr. De ældste havde ringe Højde og brede Kroner, medens næste Generation langt havde overvokset Forældrene, og de yngste synes at gro endnu bedre.

De, der kan huske de gamle Bøgebevoksninger fra før første Verdenskrig, vil ogsaa kunne erindre mange lave, »dyrehavelignende« Bevoksninger, der nu er afløst af frodigere Skov.

Den Side af »Bonitetsforbedringen« er iøjnefaldende nok, men der synes at være noget andet, der kan spille ind.

Det er formentlig den bedre Muldtilstand.

Nu kan man naturligvis hævde, at f. Eks. Ændringen fra Mor til Muld vil bevirke, at Rødderne kan søge længere ned, og at Rodrummet derved bliver større. Dette er utvivlsomt en af Aarsagerne til Forbedringer mange Steder, men paa Boller Distrikt yder det stive Ler øjensynlig en Hindring for Røddernes Nedtrængen i større Dybde, og er det saa urimeligt at antage, at den bedre Muldtilstand bevirker en bedre Vækst?

Jeg prøvede derfor at gaa tilbage i Tiden og havde følgende Muligheder:

Winges Plan fra 1875 — et overordentlig fremragende Værk — havde efter den Tids Skik de store Hovedafdelinger og Underafdelinger lige fra ganske smaa til meget store Are-

aler. Aldrene var naturligvis usikre og oftest angivet i 20-aarige Aldersklasser, og mange Bevoksninger var meget uensaldrende, men Materialet blev ikke behandlet tendensiøst.

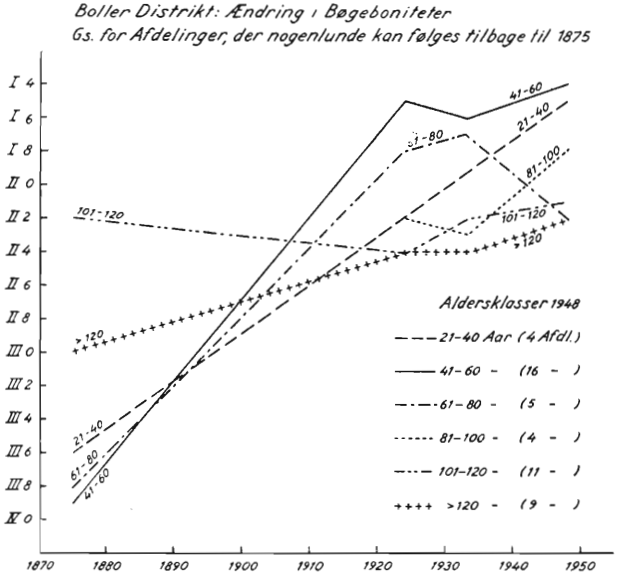

Fig. 1.

Den følgende Plan fra 1904 oplyser desværre ikke noget om Højderne og Maalebøgerne findes ikke her.

Planen fra 1924 giver kun meget store Underafdelinger og tilslører derved de virkelige Forhold.

Ved Statsskovvæsenets første Plan i 1933 tog man heldigvis Underafdelingerne op igen, og dette gennemførtes endnu mere ved den sidste Plan fra 1948.

Jeg lavede derfor først den i Fig. I viste Sammenstilling, idet jeg gik ud fra Planen 1948 og nogle Bevoksninger, som det var muligt nogenlunde sikkert at genfinde i de tidligere Planer, og hvor der havde været Bøg i 1875.

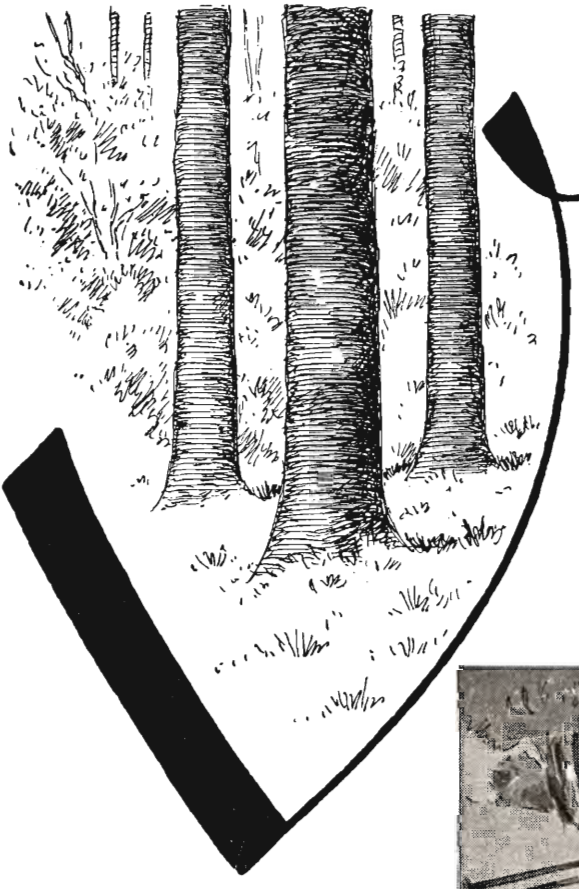

i køber

DANSK TRÆ

Lad os også købe
Deres træ i år!

Fra 1888 har savværket her udelukkende købt og forarbejdet dansk træ i stigende mængder. Vi vil fortsætte hermed, derfor er vi Deres naturlige køber i gode og dårlige tider.

A/S KOLDS SAVVÆRK

KERTEMINDE

Telf. 55 - 295 og 515 flere Linier

PARTNER

BUSKRYDNING
MOTORSAVNING
JORDBORING

med samme motor!

FORLANG DEMONSTRATION

PARTNER motorsav kan på få minutter ændres til en effektiv buskrydningsmaskine. Derudover kan fås boreaggregat, bl. a. til opsætning af hegnspæle. PARTNER motoren er robust og driftsikker, yder 4,25 HK og er forsynet med hårdtforchromet cylinder.

Forhandlere over hele landet

KVALITET · SERVICE

CHR. HJELM BANG

VESTERBROGADE 10 . KØBENHAVN V . TELEFON HILDA 13*
PARK ALLE 7 . ÅRHUS . TELEFON 21399

Afdelingerne blev sammenstillet efter 20-aarige Aldersklasser 1948, og der toges simpelt Gennemsnit af Boniteterne for disse Afdelinger til de forskellige Tider, idet det var umuligt at bruge Arealerne som Vægt.

Det vil ses, at der er en voldsom Stigning i Boniteterne fra 1875 til 1948 for de Afdelinger, der 1948 laa i Klasserne 21—80 Aar, og som altsaa har afløst gammel eller mellemaldrende Skov i 1875. Selv om der er en vis Usikkerhed med Hensyn til at finde de nuværende Afdelingers Bonitet i 1875, fordi Grænserne for Bevoksningerne ikke var de samme, saa er der en tydelig Tendens. Alle de mest tvivlsomme Bevoksninger er udskudt. For de Bevoksninger, der i 1948 var 81—120 Aar er der øjensynlig ikke sket større Ændring fra 1875.

For Aldersklassen 21—40 Aar i 1948 var det ikke muligt at finde Boniteterne i 1924 og 1933, da Højderne ikke var angivet paa disse unge Bevoksninger.

For de nuværende 61—80-aarige Bevoksninger er der dog øjensynlig en Bonitetsnedgang fra 1933 til 1948, men dels er Aldersklassen svagt repræsenteret (5 Afdelinger), dels ligger alle disse Bevoksninger i Bjærge Skov paa meget stift Ler og tidligere Morbund. Hugsten har her været særlig stærk for at faa Bunden saneret, og det kan ikke skjules, at dette maaske har medført, at Højdevæksten ikke er fulgt med.

Resultatet af denne Sammenstilling blev, at det var værd at sammenstille samtlige Bøgebevoksninger efter Aldersklasser i Følge de forskellige Planer.

Gennemsnitsboniteterne for de forskellige Aldersklasser er udregnet med Arealerne som Vægt $= \Sigma \frac{(\text{Areal} \times \text{Bonitet})}{\Sigma \text{ Areal}}$, og alle egentlige Bøgebevoksninger er medtaget, der er endog nogle under 0,10 ha. Derimod er udeladt al Bøgeindblanding i andre Træarter, f. Eks. i Egebevoksningerne. Der er kun medtaget Bevoksninger, hvor Bøgen er angivet som Hovedtræart, og der er i 1933 og 1948 kun udskudt ca. 10 ha, der er gamle, smalle Bræmmer af Bøg, udelukkende Rande langs

Udkanter mod Mark eller Strand. Derimod er alle andre Udkantsafdelinger medtaget.

For Plan 1924 er dog udskudt de Afdelinger, hvor Aldersforskellen var saa stor, saa det var umuligt med nogenlunde Sikkerhed at udregne Boniteten, og Tallene fra det Aar omfatter altsaa »Driftsenheder« og ikke Bevoksninger som for de øvrige Planer.

Fra Plan 1933 var det desværre ikke muligt at medtage Bøgene i et større Lystskovareal, fordi de enkelte Bevoksninger her ikke var angivet. Arealerne fra denne Plan forelaa kun med 1 Decimal.

Materialets Omfang fremgaar af Tabel I.

I Fig. 2 er Resultaterne angivet grafisk.

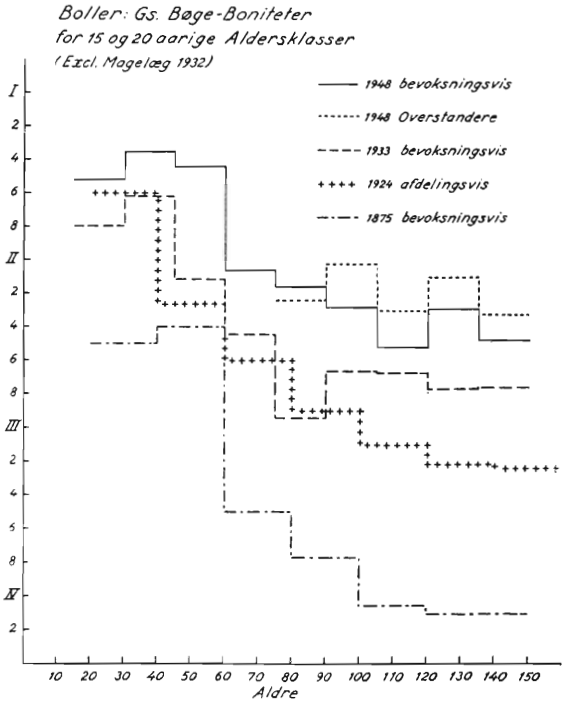

Fig. 2.

Bonitetskurverne gaar ganske vist kun til 120 Aar for Bøg, men de er forlænget skønsvis, idet der ikke er regnet med nogen væsentlig Stigning af Højderne efter denne Alder. De øvrige Boniteter er taget efter en Tabel, hvor der er interpoleret for 1/5 Bonitet, altsaa I 2, I 4, I 6, I 8, II 0 o. s. v.

I 1932 skete der et Magelæg med Rosenvold, hvorved ca. 100 ha skiftede Ejere. Alle disse Bevoksninger, baade de

Tabel I. Omfanget af det Materiale, der danner Grundlag for Figur 2.

20 aarige Aldersklasser					15 aarige Aldersklasser				
	Plan 1875		Plan 1924			Plan 1933		Plan 1948	
Alders-klasse	Antal Bevoks-ninger	ha	Antal Afde-linger	ha	Alders-klasse	Antal Bevoks-ninger	ha	Antal Bevoks-ninger	ha
21–40	4	9,2	93	261,7	16–30	31	40,8	53	64,8
					31–45	50	105,7	35	47,3
41–60	34	108,9	73	216,3	46–60	54	70,3	48	104,9
					61–75	27	39,3	52	72,1
61–80	51	143,6	29	94,8	76–90	22	29,4	23	27,1
81–100	23	76,1	50	150,2	91–105	24	77,4	16	19,8
101–120	25	76,5	38	96,0	106–120	35	99,7	15	21,1
>120	9	28,8	26	48,5	121–135	11	27,7	20	34,6
					>135	10	26,1	16	29,1
Ialt....	146	443,1	309	867,5[1])		264	516,4	278	420,8

[1]) Det store Areal skyldes, som nævnt, at det er Afdelinger, ikke Bevoksninger. Der indgaar derfor en Del andre Træarters Arealer, men ved Beregningen er hele Afdelingens Areal regnet som Bøg.

afgivne og de tilkommende, er holdt udenfor, men det bevirkede iøvrigt kun ganske uvæsentlige Ændringer i Gennemsnits-Boniteterne.

Resultatet af Undersøgelsen er egentlig ganske forbløffende.

Selv for de unge Aldersklasser er der en Fremgang paa en hel Bonitetsklasse fra 1875 til 1948, og endog Tiden fra 1933 til 1948 udviser en tydelig Stigning.

Endnu mere grelt bliver Forholdet for Aldersklasserne over 60 Aar.

Nu er Højderne, hvorpaa »Boniteten« beror, ganske vist vort svageste Punkt i Træmaalingen, men det er dog først over 60 Aars Alderen, at Vanskelighederne opstaar paa Grund af de kuplede Kroner. Som gammel Skovtaksator kender jeg naturligvis de Overraskelser, man kan komme ud for, naar det viser sig, at en Bevoksnings Højde »daler« under det, der var angivet ved foregaaende Planlægning, men her drejer det sig om yderst paalidelige Maalere: I 1924 de nuværende Skovridere Aage Bavngaard og F. Ogstrup, i 1933 nuværende kgl. Skovrider S. Rix og i 1948 nuværende Fuldmægtig G. Bergsten. Desværre fremgaar det ikke af Planen fra 1875, hvem der har lavet den. Selv Winges Navn optræder ikke deri, men det fremgaar af mange Kilder (hans Biografi og A. Oppermanns Afhandlinger), at det var ham, der var Leder af Arbejdet. Efter Chr. Gandil: Danske Forstkandidater 1861—1936 fremgaar det, at følgende har medvirket ved Planlægningsarbejde paa Frijsenborg: Den senere Overførster Carl Dahlstrøm (1871—77), senere Skovrider Chr. Aae (1872—75), senere kgl. Skovrider K. J. Lunddahl (1875—76) og senere Skovrider P. F. Obelitz (1874—75). Det er altsaa yderst paalidelige Ledere af Arbejdet. For Overledelsen stod altsaa Winge i 1875, Overførster E. Moldenhawer i 1924, kgl. Skovtaksator Axel Koch i 1933 og kgl. Skovtaksator J. Løvengreen i 1948.

Naturligvis forekommer der enkelte Tilfælde, hvor Boniteten er lavere end ved den foregaaende Taksation, men dels er det rene Undtagelser, dels er de altid medtaget uden nogen Korrektion. Det kan dog delvis skyldes, at der er sket en nøjagtigere Udskillelse af Aldersgrupper, men det kan naturligvis ogsaa bero paa Fejl i Maalingerne eller en mindre god Repræsentation af Højderne.

Til yderligere Sammenligning er for 1948 medtaget egentlige Bøgeoverstandere, paa de betydelige Foryngelsesarealer, idet der her er brugt Antallet som Vægt og ikke Arealet.

Forskelle i Kurverne kan selvfølgelig delvis skyldes, at daarligere Bøgearealer — stift Ler — er overgaaet til andre

Træarter. Dette har naturligvis i nogen Grad været Tilfældet, men det samlede Bøgeareal er dog kun faldet fra 573 ha i 1875 til 524 ha i 1948, saa det kan ikke alene være det, der bevirker Udsvingene, og der staar stadig en Del Bøg paa for stift Ler.

At Kurverne for Boniteterne daler med stigende Alder forekommer mig meget naturligt. Dels er det vel et ret almindeligt Forhold, der kan skyldes, at Bonitetskurverne ikke ligger helt rigtigt, og Undersøgelsen i 1953 virkede ikke overbevisende. Dels skyldes det formentlig den stadige Vind, der her i Jylland og i disse smaa Skove kan have bevirket en forøget Fordampning og deraf følgende Tilvæksttab.

Maaske vil nogle undre sig over, at Boniteterne for Aldersklasserne 16—30 baade i 1933 og 1948 ligger lavere end for Klasserne 31—45 Aar. Jeg mener, at det har sin naturlige Forklaring af to Grunde. For det første er der i de sidste 40 Aar holdt Overstandere langt længere end sædvanligt, og Prøvestykker synes at vise, at det i nogen Grad nedsætter Højdevæksten. Til Gengæld har der været en meget værdifuld Tilvækst paa Overstanderne. For det andet har der indtil 1930, da Staten købte Skovene, været en uhyre stor Vildtskade. Grev Frijs taalte ikke et Hegn i Skovene omkring Boller Slot, og Driftsbøgerne omtaler Gang paa Gang de voldsomme Skader forvoldt af Raavildt og Harer. Naar man derfor, som her, regner med Fødselsaar faar man en misvisende Bonitet. Det havde været retfærdigere at regne med den aktuelle Bonitet.

For yderligere at klarlægge Stigningen i Bonitet fra 1933 til 1948 er lavet Sammenstillingen i Tabel II.

Der er samlet de Bevoksninger, der kan genfindes i de to Planer, idet der er udskudt Bevoksninger, hvor Arealangivelserne afviger stærkt. Her er medtaget de Skove (Ussinggaard og Ullerup), der kom til ved Magelægget 1932. De ældste Aldersklasser er her svagest repræsenterede, fordi de store Foryngelser under og efter Krigen har grebet saa stærkt ind, saa Arealerne er ændrede.

Tabel II. Bøge Boniteter 1933 og 1948 for Bevoksninger, der genfindes i begge Planer. (Alle Bevoksninger, hvor der er væsentlige Ændringer i Arealerne — bl. a. p. Gr. af paabegyndt Foryngelse — er udskudt. Ussinggaard og Ullerup Skovene medtaget her).

Plan 1933			Plan 1948		
Alderskl.	ha	Gs. Bon.	Alderskl.	ha	Gs. Bon.
16–30	38,5	I 80	31–45	40,3	I 24
31–45	105,4	I 59	46–60	107,5	I 44
46–60	67,0	II 21	61–75	67,6	II 09
61–75	24,0	II 51	76–90	22,6	II 09
76–90	13,9	II 59	91–105	12,4	II 26
91–105	29,3	II 46	106–120	22,7	II 42
106–120	16,5	III 15	121–135	13,9	II 41
121–135	4,8	III 05	136–150	3,7	II 96

Tallene viser, at der for alle Aldre under 100 Aar har været en tydelig Stigning, mest i den yngste Aldersklasse, der rigeligt synes at have indhentet det, som Overstandere og Vildt har sat disse Bevoksninger tilbage.

— — —

Alt i alt maa det siges, at det er en opmuntrende Opgørelse og for saa vidt et overraskende glædeligt Resultat. Den synes at vise, at det store Arbejde, de tidligere Ledere af Distriktet med saa kendte Navne som V. Neergaard, P. Wegge, G. K. Lund og de to Overførstere Winge og Moldenhawer har indledet, har baaret Frugt.

Der har i sin Tid paa Boller været ikke saa lidt Morbund, men desværre var Muld og Mor ikke »opfundet«, da Planen blev lagt i 1875. Det havde ellers været morsomt at give Tal herfor sammenlignet med den sidste Plan. Nu findes der ikke egentlig Morbund, men vel en Del Arealer, hvor Bunden trods alt ikke er helt i Orden, saa nogen Forbedring vil kunne ventes i Fremtiden.

Det er muligt, at en lignende Sammenstilling for f. Eks. et fynsk Distrikt ikke vil udvise en tilsvarende Stigning, da Jordbundsforholdene der mulig altid har været gode, men det var sikkert værd at prøve en Sammenstilling f. Eks. for Nordsjælland.

Aldrex 30

- til effektiv bekæmpelse af alle jordboende skadedyr!

ALDREX 30 er SHELL's nye, effektive middel til bekæmpelse af de jordboende skadedyr, der på larvestadiet æder planternes rødder og derved forringer høstudbyttet betydeligt. Vær sikker på en sund og rig afgrøde, brug SHELL ALDREX 30, en ringe omkostning, der betaler sig!

Ring eller skriv til vort nærmeste distriktskontor eller til A/S DANSK SHELL og forlang Shell Teknisk Information nr. 14, der giver Dem alle yderligere oplysninger.

40

SHELL

A/S DANSK SHELL
SHELL-HUSET - Kampmannsgade 2
København V - Minerva 5340

ALDREX 30

mod oldenborrelarver i planteskoler

Der anvendes ca. 5 liter pr. ha. (på humusrig jord forhøjes dosen med 50%). Fortyndes med vilkårlig mængde vand og udsprøjtes med efterfølgende nedfældning, Varen er ubegrænset holdbar og koster kr. 22,00 pr. liter. 1/2 liter kr. 13,00. Forsendes bedst i originale kartons med 6 × 1 liter. (Enkelte flasker kan også fåes). Brochure tilsendes på forlangende.

Forhandles af:

FABRIKEN TALPEX - NAKSKOV

TELEFON 124 - N. BØRGE LUDWIGSEN, CAND. PHARM - PRIV.: 1746x

P. KRUSES PLANTESKOLE

MUNDELSTRUP

Telefon Tilst 7

*

Areal 100 Td. Land . Skovplanter af alle Arter

Lægen anbefaler Træfodtøj

DAN BOG

Telefoner: 174 og 1181

Træskofabrikernes Salgskontor

Havnen — Køge

Er altid leveringsdygtig i de forskellige Faconer i Træfodtøjsbunde

Modtager gerne Tilbud paa al slags Træskotræ

Asger M. Jensens Planteskole

Holmstrup St. . Tlf. Bellinge 94 - 194

Bedste Indkøbssted for

Planteskoleartikler

Stort udvalg i Planter til Skov og Hegn

Forlang Tilbud!

Kævler og Snitgavn i Eg, Bøg, Ask og Gran

samt ***Master*** i alle dimensioner til imprægnering

købes.

Hadsund Trævarefabrik

v/ Aage Kjeldsen

Telf. 57

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

THUJA og CHAMÆCYPARIS

Stammer af Lærk, Douglas, samt Eg søges til Specialbrug.

H. Barner Jespersen,

Karsholte Savværk, pr. Dianalund

Telefon 77.

Læser man C. Syrach Larsens »Genetics in Silviculture« (1956) faar man af sidste Afsnit af den iøvrigt udmærkede Bog det Indtryk, at det egentlig først er ved den rationelle Arvelighedsforskning, at der er sket Fremskridt i dansk Skovbrug.

Vi, der husker Tilstanden blot før første Verdenskrig, kan ikke undgaa at konstatere, at der gennem Forstmændenes Arbejde er sket en overordentlig stor Forbedring af de danske Bøgebevoksningers Kvalitet, selv om der er meget at gøre endnu, og der synes altsaa ogsaa at være Tilfælde, hvor Boniteterne er forbedret betydeligt.

Med al Respekt for Arvelighedsforskningen, som vi ikke kan undvære, mener jeg, at der i alt Fald her paa Boller ved Bonitetsforbedringen er sket et Fremskridt af en Størrelsesorden, som det vil vare mange Aar inden Forædlingen kan hamle op med, og det mener jeg, vi skylder vore Forgængere Tak for.

Det er et Arbejde, der er gjort i Stilhed, men det har sat sig dybe Spor.

PLANTEAVL OG VANDBALANCE

Af forstkandidat H. HOLSTENER-JØRGENSEN.

Kgl. skovrider HVIID's indlæg viser, at der er enighed om, at »*store og små afgrøder bruger lige store vandmængder*« under lige forhold, og at en stor afgrøde følgelig bruger »*mindre vand til produktion af en tørstofenhed*«. Citaterne er fra mit indlæg.

Skovrideren efterlyser til slut »et positivt bidrag til sagens fremme«. Jeg har søgt at sandsynliggøre, at reolpløjning, kalkning, stærk hugst og lignende langtidigt kan være farlige for sundheden og stabiliteten i *rødgranbevoksninger* på grund af et ugunstigt næring/vand-forhold. Det må dog vist betragtes som et positivt bidrag til belysning af denne træarts dyrkningsforhold? Ydermere kan det tolkes som en positiv støtte for de hedeskovbrugere, der går ind for det træartsskifte, som i øjeblikket ser ud til at være nødvendigt.

Iøvrigt må det understreges, at det netop i de seneste år gang på gang har vist sig, at man ved forstlige forsøg skal være yderst forsigtig med at konkludere på basis af de første års forsøgsresultater. Tidlige, store udslag er ofte upåviselige, når forsøgene revideres efter en længere årrække. I nogle tilfælde viser det sig ved revisionerne, at der i mellemtiden er opstået »følgesygdomme«. Er der så ikke grund til at nære visse betænkeligheder, når nye, uprøvede metoder anvendes i stor målestok, og ikke blot i forsøg af en overskuelig størrelse?

KRONIK

Statsskovenes udbytte 1956—57

Direktoratet for statsskovbruget har udsendt »Oversigt over de danske statsskoves udbytte af ved og penge i finansåret 1956—57«.

Finansårets hoveddata.

Totalareal	83 202 ha
Træbevokset areal	64 315 »
Hugst[1]) ialt	414 451 m³
Samlet indtægt	36 836 610 kr.
Nettoindtægt uden hensyn til forrentning	9 332 617 kr.
Ejendomsværdi	92 540 950 kr.
Grundværdi	40 774 650 kr.

Arealforhold.

For Klosterhedens distrikt har en a jourføring af arealfortegnelsen i forbindelse med planlægningen i 1956 medført en formindskelse af totalarealet med ca. 146 ha, forårsaget af afståelse af ca. 74 ha til Lemvig byråd og ca. 74 ha til Statens jordlovsudvalg samt en del mindre ændringer i vejarealerne.

Fra Viborg distrikt er solgt engarealer ved Kjærsholm på ca. 6 ha.

De øvrige mindre ændringer i arealtallene er en følge af arealafståelser til vejanlæg og lignende, samt mindre arealerhvervelser.

Statsskovenes[2]) samlede areal er herefter formindsket med ca. 153 ha til ialt 83 202 ha eller ca. 1.9 % af Danmarks totalareal. Af de 83 202 ha er ca. 64 315 ha bevokset, hvilket modsvarer ca. 17 % af landets samlede træbevoksede areal.

---

[1]). Omfatter her og i det følgende salgbar masse over 5 cm, for nåletræ stammeved.

[2]). Omfatter her og i det følgende kun de under direktoratet for statsskovbruget henhørende skove, medens statens øvrige skovarealer (Sorø Akademi, klitplantager, præstegårdsskove m.v.) er holdt udenfor.

Tabel 1. Hugst >5 cm i finansåret 1956—57.

	Træbevokset areal[1]) ha	Bøg		Eg		Andet løvtræ		Nåletræ		Ialt		pr. ha træbev. areal m³
		m³	Gavntræ %	m³	Gavntræ %	m³	Gavntræ %	m³	Gavntræ %	m³	Gavntræ %	
B. De egentlige skovdistrikter	35812	99483	60	15209	74	20367	36	191163	91	326222	77	9.1
C. Hedeskove og ikke fuldt prod. skovdistrikter	27210	4382	38	1465	54	2283	16	68293	69	76423	65	2.8
D. Jægersborg D. + Planteavlsstat. .	1293	8084	62	856	56	1404	35	1462	92	11806	62	9.1
Ialt B.—D.....	64315	111949	59	17530	71	24054	34	260918	85	414451	75	6.4

[1]). Efter budget 1958/59.

OREHOVED

TRÆ- & FINERINDUSTRI A/S

OREHOVED HAVN

DANSK SKOVFORENINGS FRØUDVALG

Bøge i afd. 19, Sihlwald ved Zürich.

Bedre race - bedre skov

SPØRG ALTID FØRST

om der er frø eller planter af godkendt avl at få!

Også i udlandet vil der i kommende frøår blive indsamlet frø til Danmark i D. S. F. godk. bevoksninger.

Statsskovenes træbevoksede areal, incl. lyst- og værnskov, fordeler sig efter bevoksninger procentvis således:

	Bøg	Eg	Andet løvtræ	Nåletræ
	pct.	pct.	pct.	pct.
Gruppe B	39	9	9	43
Gruppe C	4	3	3	90
Gruppe D	56	22	12	10
Gruppe B + C	25	7	6	62
Ialt	25	7	6	62

Grupperingen af distrikterne er den samme som tidligere, nemlig *B:* de egentlige skovdistrikter, *C:* hedeskove og ikke fuldt producerende skovdistrikter og *D:* Jægersborg distrikt og planteavlsstationen. Fra og med finansåret 1956/57 er dog Bornholms distrikt overflyttet fra gruppe C til gruppe B.

I dette års hefte af »Statsskovenes udbytte« indgår som en forbedring fra tidligere udgaver, en udmærket distriktsvis aldersklassetabel for bøg, eg, a. løvtræ og for nåletræ, hvortil læserne henvises.

Materialudbytte.

Den af statsskovvæsenet i 1956/57 skovede, salgbare vedmasse over 5 cm (planmæssige effekter) er opført træarts- og distriktsgruppevis i tabel 1, hvoraf fremgår, at summen for alle træarter på samtlige distrikter udgjorde 414 451 m^3, hvilket er 25 535 m^3 eller 7 % mere end de pågældende distrikters planmæssige hugstetat. Den tilsvarende solgte vedmasse udgjorde 416 069 m^3, hvilket er 27 153 m^3 eller 7 % mere end de pågældende distrikters planmæssige hugstetat.

De træbevoksede arealer og de derpå skovede vedmasser fordeler sig til de to distriktsgrupper B og C på følgende måde:

B: 57 pct. af det træbevoksede areal med 81 pct. af hele den skovede vedmasse.

C: 43 pct. af det træbevoksede areal med 19 pct. af hele den skovede vedmasse.

Stødbrænde og tørv fremstilledes i lignende omfang som i forrige finansår, hovedsagelig oparbejdet for fremmed regning mod afgift til skovvæsenet.

Afsætningsforhold.

Gavntræprocenterne for de enkelte træartsgrupper både under distriktsgruppe B og ialt distriktsgrupperne B+C+D har været svagt faldende i forhold til foregående finansår, medens de for

alle træarter tilsammen har været svagt stigende. For nåletræ og alle træarter tilsammen har der under distriktsgruppe C været et større fald i gavntræprocenten, hvilket må ses i sammenhæng med, at Bornholms distrikt er overført fra distriktsgruppe C til B.

Statsskovvæsenets samlede hugst af gavntræeffekter på 309 581 m³ er som følge af årets større ialt-hugst ca. 26 % større end foregående finansårs gavntræhugst og ligger ca. 48 % over gavntræhugsten i det sidste finansår (1938/39) før 2. verdenskrig. Hugsten af nåletrætømmer, det vil her sige nåletræ i dimensioner større end eller lig bånds og målt i m³, udgjorde ialt ca. 140 700 m³, hvoraf alene på Bornholms distrikt som følge af stormfald ca. 50 100 m³.

De på de enkelte distriktsgrupper opnåede bruttomiddelpriser pr. m³ salgbar masse er opgjort træartsvis i tabel 2.

Efterspørgselen på hovedsortimenterne af løvtræ-gavntræ var hele året igennem god. Bøgepriserne var i hovedsagen stabile, dog vægrede finérfabrikkerne sig i efteråret 1956 ved at betale længdetillæg for selve den kubikmasse, der svarede til plankekævler II, som dog ved påhæng på bedre kævler skulle være medbestemmende for længdetillægsklassen. For finérkævler over 40 cm opnåedes samtidig gennemgående en forhøjelse på 5 kr. pr. m³; for svellekævler steg prisen 3 kr. pr. m³ mod rødkærnebegrænsning til 50 % af diameteren, og for snitgavn steg prisen 3 kr. pr. rm.

Den i forrige finansår begyndte tendens til stigende priser for eg vedvarede, og der opnåedes adskillige steder en forhøjelse på 10 % for gode plankekævler.

Den i oktober 1955 indførte nye sorteringsmåde for askekævler gennemførtes i oktober 1956 efter nogle mindre ændringer og tilsvarende tilpasning af prisskalaen på alle statsskovdistrikter.

På det internationale nåletræmarked rådede der i sommeren 1956 stor usikkerhed, som også forplantede sig til Danmark og medførte afsætningsvanskelighed på Sjælland og Lolland-Falster, hvilke forstærkedes af et prisfald på godt 20 % ved efterårets første finske og svenske skovauktioner.

I de nordsjællandske statsskove havde man hidtil benyttet en prisskala, som for de 3 mindste tømmergrupper lå 5—6 kr. højere end i de øvrige statsskove, hvilket havde haft sin årsag i god kvalitet, ret ubetydelig frasortering af specialeffekter på en del distrikter og endelig i det særlige marked nær København, som havde muliggjort stort specifikationssalg fra savværkerne. Dette forhold syntes efterhånden at have vendt sig noget, hvortil

medvirkede at svensk trælast i konkurrence med dansk på grund af nærheden kunne udbydes billigere i Nordsjælland end i Jylland, medens navnlig sydjydske savværker på grund af Tysklands nærhed og høje prisniveau kunne sælge deres varer fordelagtigere end sjællandske. I oktober 1956 dannedes derfor for alle rigets statsskove en fælles prisskala, der som gennemsnit lå mellem de to tidligere, landsdelsvise skalaer, dog med en sænkning for det tyndeste og en hævning for det tykkeste tømmer. Samtidig begrænsedes hugsten af nåletrætømmer på de nordsjællandske distrikter, hvor efterspørgselen svigtede.

Afsætningen fra Bornholms distrikt til Tyskland (og Holland) af rundt nåletræ fra stormen i januar 1956 fortsattes til stigende priser og omfattede i finansåret 1956/57 ca. følgende mængder: 12 000 m³ tømmer, piloteringspæle m. m., 1200 m³ grubetræ, 21 000 rm snitgavn og 5000 rm brænde. For rundtømmer opnåedes efterhånden merpriser netto på 13—14 kr. pr. m³ udover indenlandske priser. Salget af statsskovbrugets trælastlager på Almindingen savværk dirigeredes også hovedsagelig til Tyskland, men gik mere trevent end rundtræsalget.

I det øvrige Danmark fortsattes aflægningen af grubetræ og store piloteringspæle samt små mængder stager og lægter til eksport til Vesttyskland. Idet der åbnedes mulighed for udførsel af en vis mængde træ med diameter 11—15 cm, kunne grubetræeksporten udvides noget, ligesom priserne ved de nye handeler forbedredes. Som følge af Ægyptens nationalisering af Suezkanalen og den dermed følgende spærring og knaphed på bl. a. brændselsolie steg efterspørgselen efter brænde i Københavns nærhed, medens den i de øvrige egne var nogenlunde uændret. På de gode sortimenter opnåedes visse steder 1—2 kr. mere pr. rm end året forud, men de dårlige effekter var vanskelige at afsætte. Navnlig fra Jylland solgtes, delvis gennem danske eksportører, nogle tusinde rm dårligt nåletræbrænde til Tyskland, tildels til dettes celluloseindustri.

Tabel 2. Bruttomiddelpriser kr. pr. m³ salgbar masse.

	Bøg	Eg	Andet løvtræ	Nåletræ	Alle træarter
Gruppe B	67.4	91.5	60.5	78.9	74.8
Gruppe C	54.2	62.3	36.6	59.8	58.9
Gruppe D	49.4	63.3	44.9	79.0	54.2
Ialt.....	65.6	87.5	57.3	73.9	71.2

Kulturarbejder.

I finansåret er der anlagt kultur på ialt ca. 1336 ha, hvilket svarer til ca. 1.6 pct. af totalarealet. Ialt er arealet ca. 39 pct. større end det planmæssige årlige nykulturareal.

Af kulturarealet indtager nåletræerne ca. 45 og 85 pct. for henholdsvis gruppe B og C.

Kulturarealets fordeling til træarter fremgår iøvrigt af nedenstående skema.

Planteforbruget til disse arealer kan skønsvis sættes til ca. 7 mill. nåletræ- og 8 mill. løvtræplanter.

Tabel 3. Nykulturareal.

Gruppe	ha nykultur					Ialt	Planmæssigt ialt
	Bøg	Eg	Andet løvtræ	Nåletræ	Forkultur		
B	147	61	29	216	24	477	423
C	22	19	7	717	80	845	527
D	5	5	2	2	—	14	11
B + C	169	80	36	933	104	1322	950
Ialt...	174	85	38	935	104	1336	961

Beskæftigelses- og lønforhold.

Tilgangen af arbejdskraft i finansåret var de fleste steder tilfredsstillende.

Ved arbejde med skovning, kultur og skovforbedringsarbejder m. v. for skovvæsenets egen regning var ialt i finansåret beskæftiget 2 282 arbejdere med et samlet timetal på 2 405 290 mandsarbejdstimer, hvilket svarer til en gennemsnitlig beskæftigelsestid på 132 dage.

Arbejdere fra arbejdslejre m. v. har været beskæftiget i ca. 282 000 mands-arbejdstimer.

Omregnet til helårsbeskæftigelse svarer det samlede timetal til fuld beskæftigelse af ca. 1 200 arbejdere. Dette tal omfatter også kørsel med skovvæsenets egne køretøjer, men derimod ikke al anden kørsel udført af vognmænd eller af omboende småkørere o. l.

SANDVIK FILEKLO Nr. 127

Denne fileklo er specielt beregnet for brændesavblade og anbringes let i en stub eller pæl, på et arbejdsbord eller i en skruestik. Savbladet anbringes let uden til- eller opspænding, da dens konstruktion fastholder bladet automatisk. Denne særlige effektive fastspænding bevirker, at skadelige vibrationer under filningen undgås.

Sandviken

Europas förende savfabrik

»ILTIS« øksen

mærket: »Ochsenkopf«

Den originale »ILTIS« nåletræsøkse godkendt af »Skovbrugets Redskabsudvalg«.
Fremragende kvalitet. Let og effektiv at arbejde med.
Leveres i 800 og 1200 gram med aske- eller med hickory-skaft.

Forlang »ILTIS« øksen hos Deres leverandør.

Reserveret

John Rolskov's Planteskole

Sdr. Vissing Telf. 53

Vi anbefaler os med alle Arter
Skovplanter i gode Provenienser

Skovplantekulturerne staar under Provenienskontrol af Dansk Skovforenings Frøudvalg

SALLING PLANTESKOLE

JEBJERG . TELEFON 13

Sunde Planter
leveres til Skov, Have og Mark

★

Forlang Prisliste eller Tilbud

Eg - Bøg - Ask - Gran
og Elletræ

købes af

Borup Savværk
og **Trævarefabrik**

F. Nielsen, Borup St.
Telf. Borup 30

Kævler og snitgavn
bøg, ask og eg

købes af

A/s ØRESØ FABRIK

Svebølle . Telefon Viskinge 50

SKOVPLANTER – alle Arter –

– alle Arter – **HAVEPLANTER**

★ *Vi sender Dem gerne Prisliste og Tilbud*

HULKÆRHUS PLANTESKOLE

TELEFON: ANS 25 RØDKÆRSBRO STATION

Planteskolen staar under Kontrol af Dansk Skovforenings Frøudvalg

Køber kontant

Bøgekævler,
Finér- og Plankekævler I og II
Egekævler og
Askekævler
samt alle øvrige Løvtræsorter

JØRGEN JØRGENSEN A/s

Raadhuspladsen 3 . Aarhus . Telf. 28835

Arbejdskraftforbruget i timer pr. ha bevokset areal har tilsvarende andraget:

	Antal timer pr. ha træbevokset areal i finansåret		
	Skov-arbejdere	Andre arbejdere	Ialt
for gruppe B	40	—	40
» » C	32	10	42

Indtil 30. september 1956 var arbejdsoverenskomst af 11. oktober 1954 gældende, derefter arbejdsoverenskomst af 18. oktober 1956, ved hvilken grundtimelønnen forhøjedes med 16 øre for mandlige og 11 øre for kvindelige arbejdere, medens grundakkordsatserne forhøjedes med 3½ %.

Lønsatserne har herefter i finansåret udgjort:

Tidsperiode	Grundtimeløn		Dyrtidstillæg til grundtimeløn		Dyrtidstillæg til grundakkordsatser
	mandlige arbejdere øre	kvindelige arbejdere øre	mandlige arbejdere øre	kvindelige arbejdere øre	%
1/4-1956—31/8-1956	176	117	172	115	106
1/9-1956—30/9-1956	176	117	182	121	112
1/10-1956—28/2-1957	192	128	182	121	112
1/3-1957—31/3-1957	192	128	187	125	115

Feriegodtgørelse er for hele finansåret ydet med 6½ pct.

Pengeudbyttet.

De enkelte distrikters udbytte og forrentning af den bogførte værdi og af ejendomsskyldværdien ved 11. alm. vurdering er meddelt i tabel 4. Forrentningen af bogført værdi ialt for samtlige distrikter udviser en mindre stigning i forhold til finansåret 1955/56, hvilket skyldes det store nettoudbytte for Bornholms distrikt som følge af stormfaldet i januar 1956 med senere påfulgte mindre stormfald. — Forrentningen af ejendomsværdien er som følge af, at den samlede vurdering til ejendomsskyld ved 11. alm. vurdering er ansat til 92.540.950 kr. mod 53.090.900 kr. ved 10. alm. vurdering, væsentlig mindre end for finansåret 1955/56.

Tabel 4. Udbytte og forrentning.

Distrikt	Netto (uden hensyn til forrentning)			Forrentning af bogført værdi	Forrentning af ejendomsskyldværdi (11. alm. vurd.)
	Ialt	pr. ha totalareal	pr. ha træbevokset areal		
	kr.	kr.	kr.	pct.	pct.
Odsherred	242473	139.0	156.0	23.7	8.5
Kronborg.....	245145	116.9	138.4	19.6	7.3
Gurre.....	105982	55.8	75.1	8.8	3.2
Mårum	334647	206.7	219.4	38.7	10.9
Esrum	398627	205.9	231.9	37.1	11.5
Nødebo	342027	117.7	132.8	18.8	6.9
Frederiksborg.	485005	215.3	243.6	43.2	12.6
Farum	270518	151.1	163.4	26.5	8.1
Hørsholm	204120	119.6	134.7	19.0	8.0
Københavns ..	71057	44.9	52.2	5.8	2.6
Falsters	104122	150.5	175.9	17.6	8.5
Bornholms ...	4098914	1218.1	1334.3	452.8	141.5
Buderupholm .	424308	191.9	256.4	30.6	14.3
Fussingø	106444	90.6	141.4	8.6	5.2
Silkeborg.....	31355	9.4	12.3	4.8	1.1
Boller.....	87385	63.0	66.8	9.1	3.7
Stenderup	222442	168.1	181.9	19.6	10.0
Haderslev	551082	260.8	299.0	40.7	16.0
Åbenrå.....	203746	102.4	112.6	18.6	7.7
Sønderborg ...	243078	130.5	151.5	14.5	6.4
Gråsten	307334	180.9	132.1	25.6	7.7
Gruppe B	9079811	216.0	253.5	38.0	14.2
Tisv.-Fredrksv.	÷ 58400	÷ 8.7	÷ 26.0	—	—
Klosterhedens .	÷262388	÷40.8	÷ 62.0	—	—
Ulborg	÷480735	÷87.9	÷133.5	—	—
Feldborg	99294	29.2	35.9	34.7	5.3
Viborg	÷123296	÷27.8	÷ 33.1	—	—
Palsgård	251196	32.2	44.0	17.0	8.2
Randbøl	104150	61.5	71.6	17.3	6.4
Lindet	21913	6.2	9.6	2.8	1.0
Gruppe C.....	÷448266	÷11.4	÷ 16.5	—	—
» B+C..	8631545	106.2	136.9	28.7	10.7
Jægersborg ...	648709	—	—	9.8	5.5
Planteavlsst. ..	52363	—	—	12.2	14.7
Gruppe D	701072	—	—	9.9	5.8
Ialt.....	9332617	—	—	25.5	10.1

Statsskovenes udbytte fremgår af følgende:

Bruttoindtægten for gruppe B og C ialt	kr.	33 559 891
De samlede udgifter incl. forrentning (kr. 1 625 068)	»	26 469 893
Nettoindtægt var således	kr.	7 089 998

Specifikation over indtægter og udgifter fordelt til de forskellige distrikter fremgår af en detailleret tabel i den originale oversigt.

Tabel 1. *Hugsten i skove og plantager, fordelt på landsdele. 19$^{55}/_{56}$. m³.*

		Sjælland	Bornholm	Lolland-Falster	Fyn	Øerne	Det østl. Jylland	Det nordl. Jylland	Det vestl. Jylland	Det sydl. Jylland	Jylland	Hele landet
Bøg:												
Gavntræ	Kævler, planke-, finer-	73 823	37	17 974	23 799	115 633	28 154	2 006	2 926	10 150	43 236	158 869
	Andre kævler	60 892	20	14 108	20 994	96 014	16 665	2 651	3 584	5 758	28 658	124 672
	Snitgavn	20 303	196	7 779	5 884	34 162	10 482	2 282	1 743	2 746	17 253	51 415
	Gulvtræ	23 157	174	8 642	4 747	36 720	4 920	3 472	877	2 258	11 527	48 247
	Andre effekter	887	—	72	247	1 206	347	59	49	44	499	1 705
	I alt	179 062	427	48 575	55 671	283 735	60 568	10 470	9 179	20 956	101 173	384 908
Brænde	Klov, knuder, industriklov	44 529	689	10 949	15 884	72 051	29 742	6 238	5 639	8 995	50 614	122 665
	Knippel, fagot	65 390	398	17 081	23 535	106 404	37 243	7 102	6 635	12 765	63 745	170 149
	Stænger	2 058	90	400	2 193	4 741	3 360	48	380	2 004	5 792	10 533
	I alt	111 977	1 177	28 430	41 612	183 196	70 345	13 388	12 654	23 764	120 151	303 347
	Bøg i alt	291 039	1 604	77 005	97 283	466 931	130 913	23 858	21 833	44 720	221 324	688 255
Eg:												
Gavntræ	Kævler	14 575	125	8 246	6 711	29 657	4 495	928	722	2 312	8 457	38 114
	Snitgavn	922	75	421	117	1 535	245	24	103	418	790	2 325
	Hegnspæle	5 161	43	1 129	1 803	8 136	3 358	718	904	2 361	7 341	15 477
	Rafter, stænger	1 008	129	452	1 081	2 670	46	2	18	66	132	2 802
	Andre effekter	135	27	59	41	262	152	1	45	—	198	460
	Ialt	21 801	399	10 307	9 753	42 260	8 296	1 673	1 792	5 157	16 918	59 178
Brænde	Brænde, industribrænde	2 311	93	1 754	778	4 936	1 356	569	682	550	3 157	8 093
	Knippel, fagot	5 991	291	1 756	2 539	10 577	4 489	527	1 008	1 713	7 737	18 314
	I alt	8 302	384	3 510	3 317	15 513	5 845	1 096	1 690	2 263	10 894	26 407
	Eg i alt	30 103	783	13 817	13 070	57 773	14 141	2 769	3 482	7 420	27 812	85 585

Tabel 1 *(fortsat).*

	Sjælland	Bornholm	Lolland - Falster	Fyn	Øerne	Det østl. Jylland	Det nordl. Jylland	Det vestl. Jylland	Det østl. Jylland	Jylland	Hele landet
Andet løvtræ:											
Gavntræ: Kævler	14 949	53	4 095	6 620	25 717	5 230	1 052	278	2 417	8 977	34 694
Gavntræ: Snitgavn	5 333	1	1 318	1 060	7 712	1 982	1 857	213	595	4 647	12 359
Gavntræ: Andre effekter	2 101	41	283	483	2 908	283	29	63	714	1 089	3 997
I alt	22 383	95	5 696	8 163	36 337	7 495	2 938	554	3 726	14 713	51 050
Brænde: Brænde, industribrænde	10 415	893	2 933	3 617	17 858	4 219	1 223	645	2 650	8 737	26 595
Brænde: Knippel, fagot	17 063	1 130	3 431	7 278	28 902	9 510	4 314	1 573	3 284	18 681	47 583
Brænde: Rafter, stænger	1 229	54	233	1 568	3 084	697	320	208	1 194	2 419	5 503
I alt	28 707	2 077	6 597	12 463	49 844	14 426	5 857	2 426	7 128	29 837	79 681
Andet løvtræ i alt	51 090	2 172	12 293	20 626	86 181	21 921	8 795	2 980	10 854	44 550	130 731
Nåletræ:											
Gavntræ: Tømmer, bånd, spær	130 031	23 928	28 645	39 438	222 042	101 371	54 320	64 104	35 975	255 770	477 812
Gavntræ: Snitgavn	24 060	18 827	3 056	4 547	50 490	23 623	14 376	28 501	3 819	70 319	120 809
Gavntræ: Hegnspæle	2 696	52	936	506	4 190	9 230	11 846	14 579	2 097	37 752	41 942
Gavntræ: Lægter	17 467	738	3 451	5 617	27 273	13 310	4 012	8 202	4 565	30 089	57 362
Gavntræ: Stager	7 471	243	585	1 715	10 014	4 585	1 353	3 419	2 431	11 788	21 802
Gavntræ: Andre effekter	7 516	53	289	693	8 551	5 441	5 512	5 305	2 775	19 033	27 584
I alt	189 241	43 841	36 962	52 516	322 560	157 560	91 419	124 110	51 662	424 751	747 311
Brænde	13 175	11 954	1 534	3 922	30 585	35 317	31 989	67 392	6 713	141 411	171 996
Nåletræ i alt	202 416	55 795	38 496	56 438	353 145	192 877	123 408	191 502	58 375	566 162	919 307

Beregningen af den samlede hugst i hugståret 1955/56 er foretaget på grundlag af indberetningsskemaer fra samtlige skove og plantager med et bevokset areal på 50 ha og derover samt fra et repræsentativt udsnit af skove og plantager under denne arealgrænse.

De i pristabellerne meddelte oplysninger om priserne på forskellige gavntræ- og brændeeffekter hviler på beregninger, der er foretaget af Dansk Skovforening. Som det vil fremgå af de til tabellerne hørende fodnoter, er der dog for en række år anført de ved Landbrugsministeriets bekendtgørelser for de pågældende år fastsatte maksimalpriser.

Hosstående oplysninger er uddrag fra: »Landbrugsstatistik 1956 (Produktionsåret 1956/57) herunder gartneri og skovbrug«.

Tabel 2. *Hugsten i skove og plantager* $19^{46}/_{47}$—$19^{55}/_{56}$. *1000 m³. Alle skove.*

	Gavntræ					Brænde					I alt				
	Bøg	Eg	Andet løvtræ	Nåletræ	I alt	Bøg	Eg	Andet løvtræ	Nåletræ	I alt	Bøg	Eg	Andet løvtræ	Nåletræ	I alt
1946/47	394	68	72	528	1062	588	33	166	185	972	982	101	238	713	2034
1947/48	397	80	60	712	1249	469	34	114	208	825	866	114	174	920	2074
1948/49	392	83	60	811	1346	432	37	107	233	809	824	120	167	1044	2155
1949/50	321	63	47	687	1118	432	34	120	182	768	753	97	167	869	1886
1950/51	372	60	55	639	1126	405	35	134	177	751	777	95	189	816	1877
1951/52	395	64	62	887	1408	355	34	124	171	684	750	98	186	1058	2092
1952/53	382	63	50	827	1322	362	30	117	177	686	744	93	167	1004	2008
1953/54	382	60	59	688	1189	297	21	98	133	549	679	81	157	821	1738
1954/55	444	63	60	698	1265	320	22	93	137	572	764	85	153	835	1837
1955/56	385	59	51	747	1242	303	27	80	172	582	688	86	131	919	1824

ASK - EG - BØG og BL. LØVTRÆ

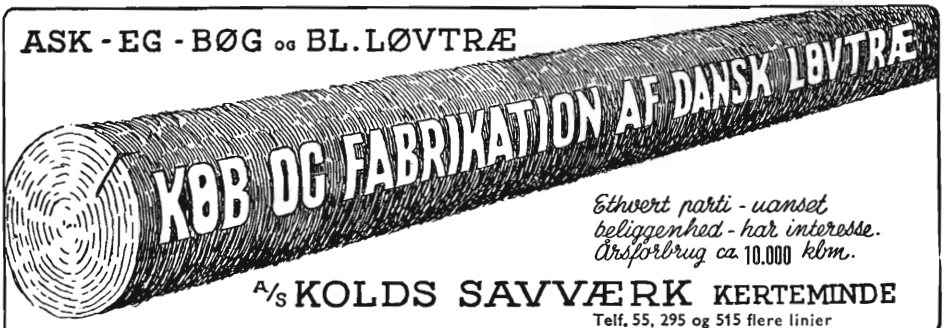

Ethvert parti - uanset beliggenhed - har interesse.
Årsforbrug ca. 10.000 kbm.

A/S KOLDS SAVVÆRK KERTEMINDE
Telf. 55, 295 og 515 flere linier

HELLESTRUP PLANTESKOLE
(Ejer: Gosch Tændstikfabriker A/S).

SORØ . TELEF. FULBY 133

Specialplanteskole for Hybridasp

FROST A/S
Planteskoler, Skovfrøhandel
egne Klængeanstalter
BØRKOP . Telef. 48 og 112

Specialiteter:
Skovplanter
og Skovfrø

Prisliste sendes franko på forlangende

Vi er Købere til
Asketræ
i Kævler samt Snitgavn, ret og rundt, frit for Knaster og Overgroninger, ikke under 16 cm. Top og i Længder 800 - 900 - 1200 og 1400 m/m
Betaling kontant.

Trævarefabrikken **»Skovhastrup«**
HVALSØ — Telf. Hvalsø 33

Kævler og Snitgavn
i dansk Løvtræ købes — kontant Afregning

RYDE SAVVÆRK
Tlf. Vejleby 21 *pr. Ryde Station*

Forstplanteskolen, Faaborg

Planteskolen staar under Kontrol af Dansk Skovforenings Frøudvalg

Alle Slags Skovplanter tilbydes i prima Varer

Forlang Prisliste

Indehaver: ***J. H. van Tol*** Telefon Faaborg 195

HJORTSØS PLANTESKOLE

SVEBØLLE

Telf. Viskinge 20 *

Vore skovplante-kulturer er under kontrol af Dansk Skovforenings Frøudvalg

nyt nyt

En enestående let og handy kævlevogn leveres. Anvendelig til heste, som til traktor, til løvtræ, som til nåletræ. Størrelse efter ønske. Skriv venligst efter nærmere oplysninger. — Fuld garanti for tilfredshed.

FABRIKEN »NOVA«

KOLDING

Kævler *i alle træsorter købes*

Thorvald Pedersen, Odense A/S TELEFON 3288

Tabel 3. *Priserne ved fast vej for visse gavntræeffekter af bøg og eg*[1]).

Hugståret	Effekter af bøg				Egekævler (Midtdiam. 30-39 cm)		
	Plankekævler I over 40 cm top	Svellekævler	Juncker[2]) kævler II	Stavtræ	I klasse	II klasse	III klasse
	Kr.pr.m³	Kr.pr.m³	Kr.pr.m³	Kr.pr rm	Kr.pr.m³	Kr.pr.m³	Kr.pr.m³
1938—39....	29,00	16,00	15,00	18,50	55,00	45,00	30,00
1939—40....	32,00	19,00	18,50	20,00	75,00	50,00	35,00
1940—41....	37,00	23,50	23,00	22,50	75,00	50,00	35,00
1941—42....	37,00	23,50	23,00	22,50	75,00	50,00	35,00
1942—43....	37,00	26,50	23,00	22,50	75,00	50,00	35,00
1943—44....	37,00	26,50	23,00	22,50	75,00	50,00	35,00
1944—45....	37,00	26,50	23,00	22,50	75,00	50,00	35,00
1945—46....	42,00	30,50	25,00	26,00	75,00	50,00	35,00
1946—47....	54,75	38,75	32,75	33,00	83,75	58,75	43,75
1947—48....	54,75	38,75	32,75	33,00	83,75	58,75	43,75
1948—49....	73,50	49,00	39,50	40,50	103,50	73,50	58,50
1949—50....	73,50	49,00	39,50	43,50	103,50	73,50	58,50
1950—51....	93,50	53,00	42,50	46,50	118,50	83,50	68,50
1951—52....	103,50	53,50	42,50	48,50	133,50	83,50	68,50
1952—53....	115,00	57,00	44,00	48,50	135,00	85,00	70,00
1953—54....	130,00	57,00	48,00	48,50	135,00	95,00	70,00
1954—55....	140,00	62,00	50,00	55,00	135,00	95,00	70,00
1955—56....	140,00	62,00	50,00	55,00	135,00	95,00	70,00
1956—57....	145,00	65,00	50,00	58,00	135,00	90,00	65,00

[1]) Priserne er gennemsnitspriser, beregnet af Dansk Skovforening, for hugstårene 1941—42 til 1952—53, dog maksimalpriser.

[2]) Priserne pr. rm for gulvtræ II udgør 80 pct. af priserne for Junckerkævler II.

Tabel 4. *Priser på skovningssted for visse gavntræeffekter af nåletræ*[1]). *Kr. pr. m*³.

Hugståret	Uafkortet tømmer			Afkortet tømmer			Brædde-klodser 20—27 cm top
	11—17 cm midte	18—20 cm midte	21—24 cm midte	12—19 cm top, maks. længde 8,2 m	20—22 cm top, maks. længde 8,8 m	23—27 cm top, maks. længde 10,2 m	
1938—39....	14,50	16,50	18,00	16,50	18,50	20,50	17,00[2])
1939—40....	19,00	21,00	23,00	22,00	24,00	26,00	26,00[2])
1940—41....	19,00	21,00	23,00	22,00	24,00	26,00	26,00[2])
1941—42....	24,00	26,00	28,00	27,00	29,00	31,00	31,00[2])
1942—43....	24,00	26,00	28,00	27,00	29,00	31,00	31,00[2])
1943—44....	24,00	26,00	28,00	27,00	29,00	31,00	31,00[2])
1944—45....	24,00	26,00	28,00	27,00	29,00	31,00	31,00[2])
1945—46....	25,00	27,00	29,00	27,00	29,00	31,00	29,00
1946—47....	25,00	27,00	29,00	27,00	29,00	31,00	29,00
1947—48....	25,00	27,00	29,00	27,00	29,00	31,00	29,00
1948—49....	29,00	31,00	33,00	31,00	33,00	35,00	33,00
1949—50....	29,00	31,00	33,00	31,00	33,00	35,00	33,00
1950—51....	38,00	40,00	42,00	40,00	42,00	44,00	42,00
1951—52....	43,00	45,00	47,00	46,00	48,00	50,00	47,00
1952—53....	48,00	51,00	54,00	54,00	57,00	60,00	52,00
1953—54....	67,00	71,00	76,00	76,00	80,00	84,00	73,00
1954—55....	75,00	80,00	86,00	85,00	90,00	95,00	80,00
1955—56....	75,00	80,00	86,00	85,00	90,00	95,00	80,00
1956—57....	70,00[3])	77,50	83,50	82,50	87,50	92,50	77,50

[1]) Priserne er gennemsnitspriser, beregnet af Dansk Skovforening, for hugstårene 1940—41 til 1952—53 dog maksimalpriser.

[2]) Over 19 cm topdiameter.

[3]) Gennemsnit af følgende priser:

Uafkortet tømmer: 11—14 cm midte: 67,50 kr. pr. m³.
» » 15—17 » » 72,50 » » »

Tabel 5. *Priser på skovningssted for brænde*[1]*). Kr. pr. rm.*

Hugståret	Bøgebrænde		Nåletræs-brænde
	Klov	Knippel 5—15 cm	
1938—39	10,00	6,00	6,50
1939—40	15,00	8,75	9,40
1940—41	17,00	10,00	10,60
1941—42	17,00	10,00	10,60
1942—43	17,00	10,00	10,60
1943—44	17,00	10,00	10,60
1944—45	17,00	10,00	12,00
1945—46	17,00	10,00	12,00
1946—47	21,00	12,20	14,00
1947—48	21,00	12,20	14,00
1948—49	23,00	13,40	15,40
1949—50	32,00	13,40	17,00
1950—51	32,00	13,40	17,00
1951—52	28,00	18,00	18,00
1952—53	31,00	21,00	20,00
1953—54	30,00	17,00	14,00
1954—55	33,00	18,00	14,50
1955—56	35,00	20,00	15,00
1956—57	32,00	19,00	15,00

[1]) Priserne er gennemsnitspriser, beregnet af Dansk Skovforening, dog maksimalpriser for bøgebrænde i hugstårene 1939—40 til 1948—49 samt 1952—53 og for nåletræsbrænde i hugstårene 1939—40 til 1948—49 samt 1951—52 og 1952—53.

Skovbrugseksamen

Navn	født	fødested	karakter
Gram, Carl Christian	7/8 -33	Usserød	2den
Handberg, Jens Erling	10/1 -32	Asmild	1ste
Hansen, Georg	19/7 -32	Søborg	2den
Hansen, Leif Slengerik	1/12-33	Vordingborg	1ste
Kelnæs, Jørgen	23/6 -33	København	1ste
Lassen, Henrik Erik	16/3 -31	København	1ste
Nannestad, Leif Engelhardt	22/2 -33	Tingskovhede, Taps	2den
Røjkjær, Anders Ramskov	29/7 -27	Kirkeby, Rømø	1ste
Smith, Ib Hother	15/4 -32	Holtug	2den
Wedel-Heinen, Jørgen Ulrik	18/3 -33	København	1ste
Westh, Thor Claudi	13/12-31	Tønder	2den

LITTERATUR

FINN GLØERSEN, TORKEL LIAN, MAGNE RISDAL: »*EIKA i norsk skogbruk*«. Utgitt av Det Norske Skogselskap.

Det Norske Skogselskap udsatte i 1954 en prisopgave: »Eika i norsk skogbruk«. To besvarelser belønnedes med første præmie, dels fylkeskogchef Finn Gløersens og dels fylkeskogchef Torkel Lian og forstkandidat Magne Risdals.

Skovrider Chr. Smith har for Det Norske Skogselskap samarbejdet disse besvarelser til et hele, og sluttelig har kontorchef Kierulf fra Skogselskapet gennemgået dette og ordnet billedmaterialet dertil. Resultatet er blevet en alsidig norsk egemonografi, der trods sin tilblivelse fremtræder hel og samlet.

I bogens første halvdel beskriver forfatterne de norske egeskove. Deres omfang, beliggenhed, artssammensætning o. l. gennemgås ret nøje. Man søger derefter at vurdere disse skoves mulighed for en forstlig udnyttelse.

En gennemgang af vækstfaktorerne, som de fremtræder indenfor det norske egeskovsområde viser, at egen gror under betingelser, der skulle berettige en dyrkning i ligeså høj grad som i Sverige og Danmark. De — rigtignok få — tilvækstmålinger, der foreligger, peger i samme retning.

Det fremgår, at der i Norge findes en egemasse på ca. 2,5 mill. m^3 — altså af omtrent samme størrelse som den danske. En stor del af denne eg gror ret samlet i kyststriben langs Skagerak og her oftest under passende klima- og jordbundsforhold. I disse områder vil egen sandsynligvis opnå en tilvækst, der nærmer sig middeltilvæksten for dansk eg.

Nogle forstlig set meget positive træk, der adskiller den norske eg fra den danske, er fremhævet. De norske egebestande — der så godt som udelukkende er under 60 år — er som regel opstået uden bevidst forstlig bistand. Den norske egs foryngelsesevne — både vegetativt og generativt — overgår langt den danske. Etablering af egebevoksninger er intet problem; egens foryngelsesvillighed er så stor, at andre træarter udkonkurreres, også på ringe jorder.

Et andet væsentligt karaktertræk er den norske egs usædvanlig gode form. Den forhåndendværende type er i høj grad værd

ROTARY

Stjernen blandt jordfræsere

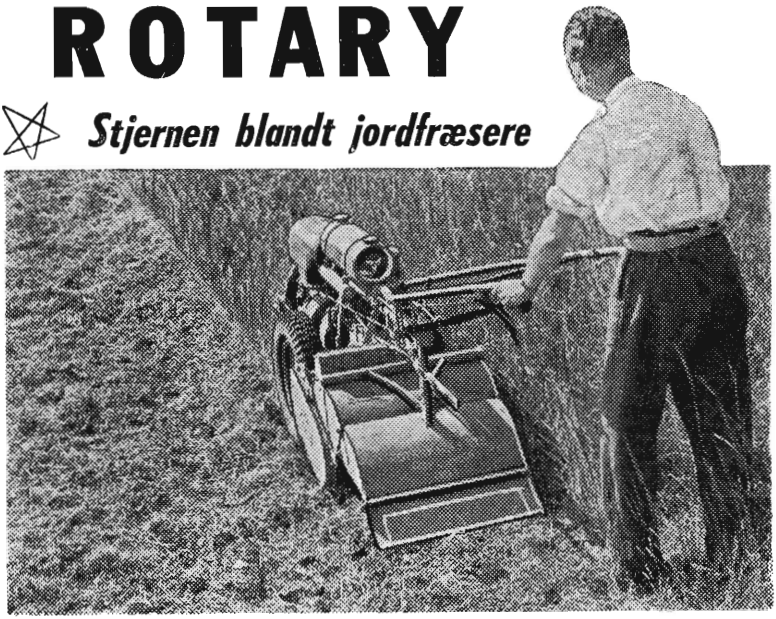

Der findes en ROTARY model til ethvert arbejde

MODEL GEM — **20" arbejdsbredde, 6 hk 4-takts 1-cyl. benzinmotor, 24" & 30" arbejdsbredde, 9,8 hk 4-takts 2-cyl. benzinmotor, 3 fremad- og 1 bakgear, friktionskobling ved fræsertromlen.**

MODEL BANTAM — **10" & 14" arbejdsbredde, 2,35 hk 4-takts 1 cyl. benzinmotor, 4 fremadgear, fræsertromlen er let aftagelig.**

MODEL BULLFINCH — **10" arbejdsbredde, 1,25 hk 4-takts 1-cyl. benzinmotor, 2 fremadgear, fræsertromlen kan gøres 15" bred og er let aftagelig.**

ROTARY jordfræsere er forsynet med de kendte selvskærpende knive af en meget fin kvalitet. ROTARY har dybderegulering. ROTARY kan forsynes med forskellige redskaber, hvilket giver større udnyttelse af maskinen.

ROTARY er en gammel kending i gartnerier, frugtplantager, planteskoler, land- og skovbrug.

De opnår en hurtig og økonomisk kultivering og rensning med ROTARY jordfræsere.

ROTARY sælges på lempelige betalingsvilkår.

Forhandlere og service overalt i landet.

KUPON

LANGREUTERS, **Gl. Kongevej 3, København V., telefon Hilda *1090**

De bedes uden forbindende sende mig brochurer, priser og betalingsvilkår over ROTARY jordfræsere.

NAVN: _____

ADRESSE: _____

E. Graven's Planteskole
Hansted pr. Horsens
Tlf. Hansted 46

Skov-, Læ- og Hækplanter samt Planter til Vildtremiser

Skovplantekulturerne står under Provenienskontrol af Dansk Skovforenings Frøudvalg

GRANTRÆ

egnet til Master og Savtræ
købes og afregnes kontant.

HANS BUCHREITZ
Imprægneringsanstalt
Telef. 2074, Silkeborg

FORENINGEN DANSKE STAVEFABRIKERS FÆLLESKONTOR
AABOULEVARD 5 . KØBENHAVN V
TELEF.: CENTRAL 14875
TELEGRAM-ADR.: STAVKONTOR

Reserveret

Bøge-, Ege-, Aske-, Birke- og Grankævler købes.

A/S KAGERUP TRÆVAREFABRIK
Kagerup
Telefon: Helsinge 9

Alle arter skovplanter
i prima kvalitet
Forlang venligst tilbud!

Geisler Nielsen **PLANTESKOLE**
LØSNING . TELF. 101

Vi er køber til **BØG OG EG I KÆVLER**
Tømmer, bånd, lægter og stager samt LÆRK

DET FYENSKE TRÆLASTKOMPAGNI A/S
ODENSE . TELEFON 2222

at bygge på; den åbner store muligheder for en kvalitetsproduktion.

Forfatterne konkluderer da også i, at norsk egedyrkning har sin berettigelse. Udfra eget kendskab til skovforholdene i Sydnorge, kan anmelderen kun slutte sig hertil. Vurderingen af egens muligheder er alsidigt gennemført og fremtræder kritisk og objektiv.

De mange unge, vækstlige og velformede bestande i Norge er en realitet. Vel udgør egeskovsområdet blot en ringe del af den norske skov, men egen præger skovbilledet stærkt i et mindre, begrænset område. Den kræver derfor en stillingtagen — og øjensynlig en positiv.

Bogens anden halvdel handler da også væsentligst om, hvorledes man skal behandle den egeskov, man har, selvom egens hele dyrkningsteknik er gennemgået.

Et afsnit om egens kulturmetoder er bygget på udenlandsk erfaring. Plantning og såning af eg har meget sjældent fundet sted i Norge. Man har i fremstillingen fortrinsvis støttet sig til svenske metoder og har ikke i større omfang taget de intensive danske som forbillede.

Bogens interessanteste kapitel omhandler tyndingshugsten. Den usædvanlig klare gennemgang af tyndingshugstens udførelse og virkning er i høj grad baseret på forfatternes egne erfaringer. En opdeling af tyndingen i formtynding og tilvæksttynding gør dette afsnit meget instruktivt.

Foruden den generelle gennemgang af hugstplejen i den rene egehøjskov er behandlingen af mere specielle bestandstyper beskrevet. Af stor interesse for løvskovdyrkere er således de ret indgående skildringer af hugstplejen af ældre, aldrig tidligere tyndede bevoksninger, af stødskudskov, egeblandskov og andre fra kulturskoven afvigende typer, som — hver for sig — kræver en særlig hugstteknik.

Selvom forfatterne opfatter den regelmæssige højskovsdrift, helst baseret på rene, ensaldrende bevoksninger, som fremtidsmål, er fremstillingen af bestandsplejen dog blevet meget alsidig gennem det stærke hensyn der er taget til den norske »naturgivne« egeskovs rigdom på bestandstyper.

Dersom forfatterne havde udvidet grundsynet på driftsform til også at omfatte plukhugst, mellemskovsdrift o. l., ville bogen nok have vundet yderligere derved. Der er mange forhold som taler for, at regelmæssig højskovsdrift ikke bør anvendes overalt i norsk eg. Ofte er skovejendommene meget små, ganske få ha, og skoven er blandskov, tilmed ofte uensaldrende. Tages den

norske egs foryngelsesvillighed med i betragtning er der meget der taler for, at friere driftsformer, der vil kunne give en jævn afkastning, vil være at foretrække på de mindre ejendomme.

Snæverheden i fremstillingen på dette punkt er imidlertid nok pædagogisk berettiget. Man har villet skrive en klar bog, der kunne dyrkes eg efter, og det er til fulde lykkedes.

Man må ønske forfatterne til lykke med deres arbejde. Det kan kraftigt anbefales alle løvskovsinteresserede at læse dette. Dels har bogen værdi som håndbog, og dels udvider den ens syn på egen. Netop de mange ligheder og de mange uligheder mellem dansk og norsk eg — både i træartens almindelige »opførsel«, i dens skovdannende evne og i dens stilling i skovbruget — giver et bredere billede end man opnår blot på grundlag af vore hjemlige erfaringer. *Sten Bjerke.*

Telf. Central 652
H. C. Andersens Boulevard 18
København V

Nielsen & Lydiches Bogtrykkeri

Gulvtræ

Smaakævler — Snitgavn og eventuelt godt Klov købes.

C. C. HANSEN A/S
FJEDERKLEMMEFABRIK
Ringstedvej 20 . Roskilde
Telefon 299

FARSTRUP SAVVÆRK & STOLEFABRIK A/S
Grundl. 1910
FARSTRUP ST.
Telefon Veflinge 28-48-128

Er køber til kævler i eg og bøg

Danplanex
DANSKE PLANTESKOLERS SALGS OG EXPORTFORENING

Rødekro Telefon 62933 Danmark

Firmaet er en salgsforening for mindre og middelstore planteskoler i Danmark. Vore tilsluttede skovplanteskoler står alle under kontrol af Dansk Skovforenings Frøudvalg. Vi anvender udelukkende skovfrø, der leveres gennem Statsskovenes Planteavlsstation. Pålidelige og udførlige proveniensangivelser følger alle salg.

Vi giver Dem gerne tilbud på Deres forbrug, eller, hvis De foretrækker det, aflægger Dem et besøg.

VI ER KØBERE TIL:

Kævler og snitgavn

I BØG — EG OG ASK

Hyllinge Træindustri A/S

Tlf. Hyllinge 64

A/S KORINTH SAVVÆRK

KORINTH - Telefon 9 & 159

er **Køber** til alt i:

Bøg
Eg
Ask
Birk
El
Elm
Ahorn
Poppel
Gran

-Kævler og Snitgavn

MORTALIN

zinkfosfid/antuhvede
thalliumhvede
warfarinhvede
castrixhvede
muldvarpegift
bakteriekultur
mosegrisegift
thallium giftvand

mod { MUS / MOSEGRISE / MULDVARPE

HASLEV . Odense . Felsted . Hadsten . Snejbjerg . Nykøbing M. . Fjerritslev
Tlf. 1066 Tlf. 8013 Tlf. 40638 Tlf. 213 Tlf. 42 Tlf. 215 Tlf. 158

— ikke til at komme udenom!

IMPRÆGNERINGSANSTALTEN SILKEBORG A/S

Vore afdelinger

Imprægneringsanstalten »SILKEBORG«, Silkeborg. tlf. 424 & 404
»JYLLAND« imprægneringsanstalt og savværk, Nr. Snede. tlf. 58
Hammel imprægneringsanstalt
Fredsted savværk og imprægneringsanstalt, pr. Viuf. tlf. Fredsted 10
Vamdrup savværk, Vamdrup. tlf. 53
Bevtoft ny savværk og imprægneringsanstalt, Bevtoft. tlf. 4 41 10

køber kævler i eg og bøg samt nåletræ til master og savtræ

HENVENDELSE TIL HOVEDKONTORET I SILKEBORG

AERGLIT
DANSK SIKKERHEDSSPRÆNGSTOF.